Ч. 240 (11.590). Львів, неділя 27. жовтня 1929. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Проклін історії.

Львів, 26. жовтня 1929.

Історична Польща не вміла собі дати ради з національним питанням, не вміла його вирішити згідно з інтересами непольських народів і своїм власним. Правда, національне питання мало тоді інший характер, вміщувалося в дещо іншому змісті й оберталося в інших ділянках. Національне питання старої Польщі було в першу чергу питанням віроісповідним („люди віри і нації руської") — наскільки мати на увазі представницькі верхи, питанням соціяльно-економічним — наскільки мати на увазі низові маси. Католицтво протиставлялося „східньому благочестю", соціяльно-економічне засилля шляхти емансипаційним стремлінням українського хліборобського світу. Колиж представницькі верхи, які були носіями української культури і довгий час політичної думки, перейшли в чужий віроісповідно-національний табор, їх місце заняла новосотворена з низів і — так сказатиб — здекласованих верхів верства — козацтво.

Взявши на себе представництво оборони „благочестя", ставши виразником української політичної думки і соціяльно-економічної емансипації широких мас, козацтво повело боротьбу за вирішення національного питання. Як та боротьба скінчилася, загально відомо.

У відродженій Польщі — після деяких початкових вагань — знову вертає національна проблема у свої старі рамки. Маєтьcя враження, що польські провідні мужі переспали ціле XIX. століття, всі розвиткові заложення француської революції, всі гомінкі кличі великої війни. Національна проблема вернула в сучасній Польщі на ту саму площину, на якій вона була в старій Польщі, на площину віроісповідности й економії. Розуміється, площина засилля тепер — відповідно до змінених умов — обняла ще ширше ділянку культури, мови, шкільництва і т. і. Характеристичним фактом в ділянці національної проблеми є поворот на старі позиції, на позиції історичної Польщі з меншим або більшим додатком тих практик, які у відношенні до поляків приноровлювано протягом політичного небуття.

Над національним питанням у Польщі — чи то в історичному розмірі, чи сучасному, вагоить проклін історії. До нинішнього дня воно нерозвязане. Навпаки, не вважаючи на деяку його загальну статистичність в останніх роках, воно ще більше заплутується з кожним роком. Маєтьcя враження, що національне питання в Польщі так заворожене, що його розвязка є неможлива. Сьогодні заіствували такі факти, як: ліквідація в більшости прав української мови в публично-правному житті, ліквідація величезної більшости українських шкіл, кольонізація й осадництво, обмеження або й знищення самоврядування, захоплення краєвого майна то-що, а з другого боку факт запанування польського елементу, місцевого й напливового, у всіх ділянках життя на українській національній території під Польщею. Заіствування поширеного польського стану посідання, який зближується до стану монополю, є сьогодні найважнішою перепоною до якого-небудь вирішення національного питання. А все-таки почувається, що так дальше бути не може, що існуючий стан не можна втримати на довшу мету. Практика в ділянці національного питання, якої вихідною точкою є старі позиції, розвивається своїм порядком, але в теорії завдаються все „нові" проекти щодо розвязки тієї проблеми.

Недавно згадував про національну проблему, як про „вицвіт", підложений під ділом Се...

Туґут. Тепер вертає до неї — по раз не знати котрий — пос. Недзялковський. Він відкидає доктрину польського націоналізму — чи то в постаті народово-демократичній, чи в „новітніх" формах „санаційних", репрезентованих головним чином „Іл. Курєром Codz." Та доктрина веде до спольонізування українців, білорусів, німців і жидів.

„Інакше не можна зрозуміти ані ідеольоґії, ані націоналістичної демаґоґії; інакше ціла поведінка польських націоналістів стає легкодушною, малодушною грою „з дня на день", яка спирається на відсуванні безпосередньої небезпеки при допомозі поліційних чи військових засобів, при допомозі нескоординованих зі собою, припадкових „уступок" — без ніякої історичної перспективи, без ніякого пляну, обрахованого на довшу мету".

Пос. Недзялковський не погоджується на *примусову* польонізацію, вважаючи її дитинною утопією. Але одночасно

„відкидаємо — читаємо в „Роботніку" — так само категорично всякі помисли розвязати національну справу в Східній і Середущій Европі, спираючись надіями на нову світову війну, на „інтервенцію" сусідніх держав, що знову неминуче вело би до нової війни. Тому відкидаємо політику „боєвих" націоналістів „меншостевих", що чи то — хвилево — пливуть під комунізуючим прапором, чи то під пропором „ідеалів Петрушевича".

ППС сама шукала розвязки на власній дорозі:

„Ми хотіли випрацювати методи полагоди національної справи в Польщі у спільному зусиллі соціялістів польських, соціялістів німецьких, соціялістів жидівських, соціялістів українських. Всі ми бачили згори — так само вони, як і ми, — що стрінемо безчисленну кількість трудностей, які випливають з відмінних традицій, з відмінної психольоґії, з відмінних привичок, і з відмінних форм руху. *Ми хотіли через практику співпраці дійти до теорії співпраці, себто до спільної програми соціялістичної національної політики в польській державі...* Польський соціялізм, німецький соціялізм в Польщі, жидівський соціялізм в Польщі — з кожним днем все більше — не є вже „конвентиклями" „професійних" політиків і теоретиків; навпаки, є вони масовими рухами; ніхто не розвяже національної проблеми при допомозі „чудесної форми", винайденої „конференцією вождів"; практика збірної боротьби принесе зі собою „формулу" сто разів лекшу і скорше. Сьогодні весь соціялізм у Польщі ясно зясовує собі, що національна справа є одною з основних проблем, які саме стоять перед ним на його історичному шляху. *Управи соціялістичних партій витягнуть теоретичні висновки з практичних досвідів співпраці*".

З цього ясно, що пепесівці є тепер дальше від *самої дужки* про розвязку національної проблеми, як вони були коли-небудь. Ця псевдо-соціялістична діялектика має на меті відсунути розвязку національного питання в туманну майбутність, щоби тимчасом дати змогу польській націоналістичній доктрині в *практиці* розвязати його по лінії менше або більше примусової польонізації. Іншої мети не має балачка про співпрацю між пепесівцями і „меншостевими" соціялістами, у якої висліді має зродитися спільна пошуканка за розвязкою національної проблеми. Таким чином пепесівці посередньо стоять на тих самих позиціях, що й польський націоналізм, що практика сучасности, що менш-більш практика старошляхетчини. Ментальність польського соціял-патріотизму є та сама, що польського націоналізму. Тільки діялектика інша. В тому питанні проклін історії є проклоном сучасности і по всім даним проклоном майбутности.

— —

Радянська Україна.

„Україна виконала 116% пляну реалізації 3-ої позики".

Під таким вимовним заголовком находимо в харківському „Комуністі" з 16. жовтня ц. р. невеличку статейку, з якої довідуємося, що з днем 10. жовтня ц. р. загальна сума реалізації третьої позички на Україні виносила 168,2 міліони карбованців, тобто **116** відсотків „контрольного завдання союзного народнього комісаріяту фінансів". Так представив справу керманич валютної управи народнього комісаріяту фінансів на Україні Загер на засіданні „всеукраїнської центральної комісії сприяння кредитові". Але крім повищого говорив Загер ще й інші речі, а саме: на селі зібрано на позичку 40,1 міліонів карбованців, або 97,7% цілого завдання, попри те серед т. зв. незорганізованого сектору зреалізовано 13 до 14 міліонів позички, коли плян передбачував тільки 9 міліонів. Під незорганізованим сектором треба розуміти той сільський елемент, який урядово виключений від усякої організації, тобто куркулів, дрібних підприємців, торговців та духовенство. Далі Загер ствердив, що „на Україні нема жадної округи, яка не виконалаб на ціліх **сто відсотків** свого завдання".

Але найцікавіше в цій історії те, що Україна виконала 116% пляну позички без шести округ, з яких нема ще підсумків позички. Коли вони наспіють, то виконання пляну Україною готово підскочити до яких 120—125 відсотків.

А тепер подамо за Загером ще інші, але вже порівнюючі цифри. На Україні село виконало 97,7% завдання при реалізації позички і то без 6-ти округ. В Російській Федеративній Республиці село зреалізувало тільки **56%** пляну позички, а в Закавказькій Федеративній Республиці найменше, бо тільки **16%**. Таким чином Україна вже дала, по авторитетнім запевненню Загера, понад **50 відсотків всеї реалізації** позички серед селянства цілого Радянського Союзу.

Мова наведених цифр незвичайно ясна і повчаюча. Не тільки при позичці, але при всякій кампанії господарської натури, особливож при хлібозаготівлях, доять Україну так, що вона з правила покриває понад 50 відсотків потреб цілого Радянського Союзу. Самозрозуміло, що український селянин добровільно та радо всіх цих позичок і хлібозаготівель не реалізує. На ньому виконують усякі комуністичні фінансові та хлібозаготівельні органи гидке насильство. Бо тільки при допомозі здирства могли нікчемні малороси дійти до того, щоби хвалитись перед Москвою: дивися, мовляв, які ми ревні, миж зібрали аж 116 відсотків позички, чи 150% хліба на Україні, отже більше ніж це передбачував плян. Дійсно безсмертною і все правдивою буде Шевченкова характеристика тих землячків, що то завзятіше та ґрунтовніше плюндрують та нищать свою батьківщину від кожного ворога-чужинця.

Постанова ЦК КП(б)У про журнал „Червоний Перець".

У харківському „Комуністі" з 20-го жовтня ц. р. стрічаємо під повищим заголовком ось що:

ЦК КП(б)У рішив: „визнати, що останнє 15. число „Червоного Перцю" за 1929 рік майже все являє своїм змістом пасквіль, скерований проти творчої роботи, що її веде партія та робітнича кляса, будуючи соціялістичну Україну. Редколеґія „Червоного Перцю" замість побачити в країні нашій клясового ворога, з яким треба вести нещадну боротьбу, подивилася на ввесь процес роботи нашої республики **очима обивателя** й дала зразки шаржів та написів до них, **що обєктивно відбивають ворожі нам настрої. Визнати за потрібне переглянути** ввесь склад редакційної колеґії „Червоного Перцю". Опублікувати цю постанову в пресі".

Отже комуністи дали перцю редакторам „Червоного Перцю"!

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

„Стидливі цифри".

Недавно (в ч. 236) подали ми національний склад студентства львівського університету в р. 1928—29. До тієї теми вертає теж „Хвіля" („Хвіля Академіцка"), кажучи, що на 2.041 студентів мойсеєвого віроісповідання тільки 153, себто 8% (фактично 7.5%), призналося до рідної (жидівської або гебрейської) мови, а решта (92.5%) призналася до польської мови.

„Одночасно на 1.049 українських студентів подало руську або українську мову 1.019, себто 97%. Майже зовсім відворотне відношення.

Годиться признати, що не 97% гр.-католиків подало українську мову, тільки 99.5%, себто тільки 0.5% гр.-католиків відскочило від своєї національности.

Без сумніву, і це є сумним явищем, але все-таки нестрахітливим. Зате факт відвернення 92.5% жидівської молоді від своєї мови — це справді щось дивоглядне.

„Факт такої масової відмови — пише „Хвіля" — від своєї рідної мови жидівською молодю заслугує на тимбільший осуд, що 80% тієї молоді походить з провінції, де поза школою користується єдино жидівською мовою. Так само львівська молодь, яка в більшости належить до національного табору, користується вдома, на вулиці, в своїх організаціях — все частіше (?!) мовою гебрейською або жидівською. В дійсности діється щось зовсім іншого, ніж те, що нам говорять цифри ректорського звіту. Та скоро істнують цифри, то свідчить це про те, що в наші ряди вжерлися: незрозуміння національних інтересів, опортунізм і — боязливість. Ці факти — то пересторога, а одночасно вказівка для наших ідейних організацій".

Цифри про жидівську молодь є справді стидливі. Вони доказують, що приналежність тієї молоді до жидівського національного табору є тільки святочна. По суті це асиміляториЗрештою, чи може бути інакше, коли фактично асиміляторською є вся сіоністична організація в Галичині!

Та це була би внутрішня справа жидів, колиб та „національна" жидівська молодь не створила польонізаційної армії на нашій національній території.

Ще про польську кольонію в Еспіріто Санто.

(ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ.)

Прудентополіс, 26. IX. 1929.

Вельми Шановна Редакціє!

Прочитав я в ч. 192. Вашого часопису з дня 31. серпня ц. р. статтю „В справі виїзду за море". Комунікат Народньої Канцелярії просить у цій справі інформацій. Ми можемо дати докладні інформації і на цій підставі просимо здержати наш нарід від поселювання в польській кольонії у провінції Еспіріто Санто під назвою „Бяли Ожел" „Аґнія Бранка". Наші рації проти є отсі:

1. Нова кольонія „Аґнія Бранка" — це кольонія польська. А вже тим самим, що вона польська, горе українцеві, як там замотається. Це бачимо по багатьох кольоніях у полудневих провінціях Бразилії. Є кольонії, де на 200—300 польських родин замотається 10—20 українських родин. В такому випадку вони не тільки цілковито винародовились, але й стали далеко завзятіші, як корінні поляки. Чисті яничари! Наш нарід у Бразилії придержується, як і ми всі, старого календаря. Вже через те одно приходить до сутички з поляками; були випадки, що й матеріяльно потерпіли наші люди: ломали їм плуги, випускали товар із загород і т. д. Ця кольонія „Аґніа Бранка" задалеко від Парани; священикові українському годі буде поїхати. А не поїде у Бразилії український священик у кольонію, то нарід зничіє і скоро винародовиться. На це маємо багато примірів за кількадесять років праці. *Отже тому, що кольонія „Аґнія Бранка" польська — наш українець з Галичини нехай не важиться їхати на цю кольонію.*

2. Кольонія, про яку мова, лежить у північи Бразилії, на півночі від Ріо де Джанейро. Провінція Еспіріто Санто — горяча: горяч вища, як у Ріо де Джанейро. Наш українець з Галичини не видержить там; це не для нього! Недавно переїзджав через Прудентополіс один місіонар-німець з Чина Божого Слова. Він працював у провінції Еспіріто Санто кілька років (6 літ). Ця нова кольонія „Аґніа Бранка" — як сам казав нам — *не є ні для ваших українців, ні для поляків, за для невиносимого підсоння*". Це його слова. З наших українських священиків не був ніхто досі в цій провіції — не було потреби, але можемо вірити священикові-місіонареві, що перебув там 6 літ. У цій провінції грудень, січень, лютий такі місяці, що людина слаба на серце не видержить, таксамо, як нездужають на серце люди в Арґентині, у провінції Міссіонес. Отже хочби й не знати як прихвалювали люди кольонію — щож з того, коли здоровля не буде? А тепер в тих околицях шириться страшна зараза прокази. Священик-місіонар, німець, про котрого я згадав, знає саме ці сторони, де польський еміґраційний уряд хоче примістити еміґрантів і тому ми самі питали його про гадку. І нам він це сказав, що я вище переповів. Розуміється, на тих еміґрантах, що приїдуть до Еспіріто Санто поперід усіх, заробить той, хто аґітацією спровадить туди нарід. Тутешній уряд за кожну родину платить. Це безкарна, несовісна торговля живим людським товаром. Нарід осліплений аґітацією, їде, бо йому обіцюють золоті гори. А приїде — тоді розчарування, і то тим страшніше, що попаде дуже легко в недугу. Я близько 3 роки їздив на одну кольонію, де осіли болгари, ромуни, росіяни і деякі українці — всі з Бесарабії. Я чув їх оповідання про їх багатства в Европі, про їх плодовитий чорнозем, сади і т. д. Їм аґенти-жиди обіцяли коні, корови, плуги, що їх тут дістануть. А завезли їх у С. Павльо до плянтацій кави! А деякі плянтації кави — це чисте невільництво 20-го віку! Я сам можу багато про це сказати і написати, бо там був. Тому задля невиносимого горячого підсоння нашим українцям треба відраджувати, щоб не важились їхати на польську кольонію в Еспіріто Санто „Аґнія Бранка", тимбільше, що земля там 3—4 рази дорожча, як прим. у Парані.

3. Прошу завсіди звертатися по еміґраційні інформації до українського товариства в Куритибі „Український Центр в Куритибі". Там є За-

---

Д-Р Я. ПАСТЕРНАК.

Дещо про обласні музеї.

Головним завданням кожного обласного музею є звертати увагу передовсім на своє найближче окруження, свою ґеоґрафічну чи племінну територію, і з неї щойно йти дальше, аж до стрічі з кругом ділання сусіднього обласного музею. Всяка заздрість, крім шляхотної ривалізації, є при тому зайва, ба навіть і шкідлива, бо завдання музею як скарбниці памяток старої культури та джерела нових її імпульсів є велике і дуже вдячне а праці досить для всіх охочих.

Обласні музеї повинні бути все в центрах, що відограли в історії нашої культури визначнішу ролю. Принципіяльно здалосяб їх у нас кілька, а саме: буковинський у Чернівцях, волинський у Луцьку, гуцульсько-покутський у Станиславові чи Коломиї, бойківський в Самборі, лемківський в Сяноці, західних окраїн в Перемишлі, подільський в Тернополі, а північно-галицький у Львові, який рівночасно своїм ґеоґрафічним положенням та історичною традицією мусить бути центральним і давати образ матеріяльної культури всіх наших західних земель та повинен мати й чужі відділи для порівнувань і науки.

Тому, що не маємо ще у Львові відповідного монументального будинку на один великий Національний Музей, повинніб оба теперішні наші львівські музеї: Музей Наукового Товариства ім. Шевченка та Національний, поділитися працею так, аби одні відділи були лише в одному, другі лише в другому музею, прим. покищо бодай археольоґія доісторична та раннеісторична й етноґрафія у Шевченківськім, а національне мистецтво у його історичному ході в Національнім Музею. Тоді оба музеї творитимуть разом, хоч під ріжною управою, один великий Український Національний Музей. Таку комасацію переведено вже у Празі, де всі етноґрафічні збірки передано до Етноґрафічного Музею в парку Кінского, який став тимсамим етноґрафічним відділом празького Народнього Музею, а знов усі празькі збірки з доісторичної археольоґії передано до археольоґічного відділу Народнього Музею.

Журба за дальше істнування закладаних на-борзі обласних музеїв і за дальшу відповідну й необхідну фахову опіку над їх збірками змушує нас зробити в наведеному пляні одно велике застереження, а саме: всі вони мусять мати відповідні умовини до життя, з чим повинні заздалегідь рахуватися їх основники.

Аби якась збірка заслуговувала взагалі на назву обласного музею, обєднуючого в собі памятки з кільканацятьох повітів, мусить нею завідувати передовсім **постійний фахівець-музеольоґ** та його помічник, будучий наслідник, які булиб також науковими спеціялістами бодай у двох відділах музею. Це доконче потрібне для фахового ведення музею з огляду на хочби найпримітивніші вимоги модерної музеольоґії та науки про матеріяльну культуру. Мусить бути хтось постійний, що вів би порядний катальоґ, необхідний взагалі у кожній збірці, що числував би предмети, давав на них потрібні написи, відповідно їх інсталював, дбав про їх належну консервацію, доконче раз у місяць провітрював усі тканини (килими, одяги та вишивки), чистив їх від пороху, а головно від молів, дальше: дбав про систематичне поповнювання поодиноких відділів та думав постійно про конечну в кожному живому музею дальшу його розбудову шляхом роздобування все ширшого приміщення для нього. Вкінці мусить бути хтось, що міг би давати гостям-фахівцям та звичайним відвідувачам збірок відповідні вичерпуючі пояснення та інформації про вік, походження, вживання та розповсюднення в терені поодиноких предметів та взагалі уприступнював би їх для наукового використовування.

Аби можна було мати постійних фахових співробітників, які посвятилисяб виключно музееві і яких присутність рішає саме про дальший розвиток музею, на те мусить мати музей опору у вистарчаючому **постійному бюджеті**. Він мусить мати також постійну квоту на необхідні видатки, злучені з адміністрацією, консервацією, інвентаризацією та інсталяцією збірок. Як довго ще живе та працює та чільна й жертволюбива одиниця, що заложила музей, так довго покриває вона ті видатки звичайно з власної кишені. Але після її смерти чи хочби перенесення на іншу посаду все це разом уривається, нема часто ні опіки ні фондів, збірки стають поволи „заваджати", при переношуванні їх в тісніший кут зачинають відпадати поодинокі карточки-метрики, предмети тратять наукову вартість і тут зачинається гріх перед рідною наукою і перед тим, що збирав старовину в добрій вірі.

Третьою головною умовиною успішного розвитку музею та взагалі його істнування є **відповідне приміщення** збірок. Мусить бути на ту ціль кілька абсолютно сухих, ясних кімнат з відповідним освітленням та огріттям зимою, мусять бути відповідно ошклені щільні шафи і ґабльоти та доконче окрема кімната на консерваційну робітню. Важним постулятом кожного музею є тепер також фотоґрафічна темниця та власний (серед персоналу) фотоґраф.

Такі умовини життя й розвитку мусить мати кожна збірка, якщо хоче представляти собою справжній обласний музей. Коли їх нема, то на нашу думку краще буде стати лиш переходовою експозитурою (**Sammelstelle**) краевого музею, бути його необхідною правою рукою і збираючи для нього предмети з доступнішої собі околиці, помагати йому сповняти його репрезентаційне й наукове завдання.

Окремо мушу зазначити, що слід виступити проти ще менших приватних збірок і збірочок. Памятки в них, часто без катальоґу, без написів, тяжко приступні або й зовсім незнані, звичайно знов розійдуться, якщо не дістане їх який музей. Шкільні збірки є вправді поважним виховуючим чинником, але й вони повинні бути лиш перехідними експозитурами краевого чи обласного музею та повинні давати йому цінних кореспондентів-інформаторів. Їх праця як збирачів повинна обмежуватися лиш до збирання принагідних находок та охорони памяток загрожених, якими є не лише нефахово розкопувані могили й городища і плугом найдені гроби-могили та скарби, відкриті в каменоломах, цегольнях чи при копанні фундаментів, але й нахідки, які дійшли до відома непокликаних чинників. Як інформатори є вони дуже бажані і просто необхідні для власного неофіціяльного консерватора, яким є дотичний науковий спеціяліст-музейник. Праця таких дописувачів та збирачів вимагає відповідних жертв і є часто анонімна, але це є цінна часть краезнавчої роботи і має у нас за собою вже свою минувшину і, сподіймося, що й гарну будучину.

Габібула в кайданах.

З Афганістану прийшли вісти, що бувшого короля Габібулу і всіх членів його родини заковано в кайдани і приведено до Кабулу. Ніадір Хан підписав наказ, щоби Габібулу і його родину поставити перед наглий суд за зраду держави, якої доконав своїм повстанням проти Аманули. Правдоподібно суд засудить Габібулу на кару смерти.

—о—

Туратті наступником Муссолінього.

Газета „Educatione Fascista" турбуючись тим, хто буде наступником Муссолінього на випадок його уступлення чи недуги, пише, що одиноким наступником диктатора Італії може бути генеральний секретар фашистівської партії Туратті.

Туратті вже від тепер мусить стати апостолом фашизму, вихователем партії і товмачем ідей диктатора, бо тільки Туратті має одушевлення для фашизму, здібний до крайньої саможертви і має всі дані на те, щоби стати вождом, який вміє наказувати і якого всі слухають дуже радо.

—о—

Ціле італ. посольство в Берліні відкликане.

Як повідомляє берлінська преса, Муссоліні відкликав з Берліна до Риму ціле італійське посольство. Італійський посол Альдрованді та його заступник Марескотті вже виїхали до Риму. Відкликання має характер дисциплінарної кари за те, що в італійськім посольстві в Берліні пропали важні, тайні політичні акти фашистівської дипльоматії. По повороті до Риму всі члени посольства стануть перед фашистівським судом. Новим послом Італії в Берліні буде іменований дотеперішній посол у Москві д-р Черутті.

—о—

З китайського кітла.

З Шангаю приходять офіціяльні вістки від китайського національного уряду, що війська під командою ґенерала Фенґа, народньої партії званої „куомінчун" перервали лінію націоналістичних військ під Тченчав і йдуть на Ганкав. Бої, що ведуться на довжезнім фронті спричиняють великі втрати для обох сторін.

У Пекіні несупокійно. Юрба напала на пасажирський поїзд і побила залізничих урядовців. Майже одночасно в усьому місті зорганізовані були напади, так, що поліція мусіла кликати на підмогу військо. Вся комунікація була припинена три години. Проголошено стан облоги. Залізничий рух перерваний на довший час. Причин заворушень досі не вияснено. Приводом до них мав бути конфлікт, що назрівав від довшого часу між урядовцями залізниці і „рікшами" (є це візники, що тягнуть по вулицях пасажирів на двоколках).

—о—

Голодові заворушення в Пекіні.

З Льондону повідомляють, що в Пекіні вибухли великі голодові заворушення серед робітників. Голодні робітники, зведені нуждою до розпуки, напали на трамваєві вози, в яких їхали богаті китайці та зрабували в них гроші, при чім здемолювали кількадесять трамваїв. Такіж самі напади виконано на торгівлі харчевих продуктів. Вечером прийшло до кровавої боротьби між робітниками і поліцією та військом. Військо стріляло до товпи і вбило 50 осіб. Льондонська преса твердить, що ці заворушення викликані комуністичними аґітаторами. В Пекіні оголошено стан облоги. Панує переконання, що голодові заворушення пошираться і на інші міста Китаю, бо в цілім тім краю панує тепер нужда на невдоволення.

—о—

гато наших молодих, ідейних людей, які завсіди подадуть добрі інформації. Вони мають навіть по статуту свій еміґраційний відділ. І я сам свідком, як багатьом новоприбувшим українцям вони помогли в найденні роботи, харчуванні і т. д. Їх адреса: „Centro Ukraino", Curityba, rua Visconde Rio Branco N. 195.

Сердечно здоровлю В. П. Редактора,
з пошаною:
о. Рафаїл Криницький,
Ч. С. Вас. Вел.

Українські справи в Румунії.

Українські студенти реагують.

Про нагінки румунських студентів на українських за те, що вони розмовляли між собою по українськи, ми вже згадували. Делеґація українських студентів явилася у вівторок дня 15. ц. м. у ректора університету Шесана, щоб запротестувати проти цих нагінок. Делеґація, зложена із трьох студентів (Якубович Василь, студент фільософії і прав, Петрюк Ярослав, студент прав і Радомський Іван, студ. прав), виказала ректорові поодинокі факти, як неоправдану нагінку румунських студентів проти українських, зажадала прослідження справи і потягнення до відвічальности виновників. Щодо вивісок „Говоріть тільки по румунськи!", то українські студенти розуміють це, як бесіду в університетських урядах, а не як заборону зокрема поміж собою. Приватної розмови ніхто не сміє заборонити, коли вона не провокує нікого. Дальше делеґати запротестували рішучо проти називання українських студентів „русскими", „більшовиками" і т. п., як на це собі позволяють румунські студенти, що звичайно не мають поняття, що значить „русский", а що українець. Ректор Шесан повівся досить увічливо супроти делеґації, обіцюючи, що ніхто не заборонить українським студентам говорити по українськи, коли вони не будуть нікого провокувати. Дотепер провокували румунські студенти самі; побачимо, що далі буде.

(„Час").

Всяка віра — тільки не українці!

В музею Сіму в Букарешті є під ч. 468 образ Осипа Бранда з Варшави, що представляє, як козаки напали на татарів, що вертали з України з невільниками. На образі видно вусатих та завзятих козаків, що розбивають татарів і визволяють бранців. Та поглянььмо, що пишеться в катальозі під ч. 468. Читаєш і очам своїм не віриш: „Боротьба поляків з татарами". Таке незнання годі простити навіть упорядчикові катальогу із музею Сіму і певно, що тут не звичайне незнання, але ясне виславлення „польських сусідів-союзників", щоб тільки, не дай Боже, не згадати українських козаків. Понад цим образом є другий під ч. 474, що представляє зимовий пейзаж з Поділля артиста А. Столиці. Дивно ще, що не додано при цім образі, що це „зимовий пейзаж з Поділля коло Варшави", бо в букарештенських впорядчиків музеїв і це можливе...

Новий румунський щоденник у Чернівцях.

В Чернівцях зачне виходити з 1. листопада ц. р. новий румунський дневник під назвою „Трібуна". Редакція цього дневника, який обіцяє бути безпартійним, буде в руках відомих шовіністів Лоґіна (який пише в букарештенськім „Універсул"-і клевети про український нарід) і Кососкі (який пише всі клевети про українців у букарештенському „Куреntул"-і під псевдонімом Івон Буковінянул). „Трібуна" буде тепер робити конкуренцію ліберальній газеті в Чернівцях в оклевеченні всього українського.

Шкільні книжки нашої мови та літератури.

Завсіди тяжко приходилося вчителям українських гімназій поборювати трудноші з причини браку шкільних підручників. Але сьогодні стан цей далеко гірший. Візьму для прикладу читанки української мови для середніх шкіл. Давні читанки Крушельницького на нижчі кляси були досить добрі. Одначе зміна правопису не дозволяє ними користуватися, бо є це нехтування підставових засад дидактики, коли дитина інакше пише, а інакше видить у книжці. Все-ж таки треба ще ними послугуватися напр. у клясі III. з цеї простої причини, що іншої читанки нема.

Для кляс I. і II. видано вправді 1926 р., а для IV. кл. ще скорше нові читанки, в яких усунено правописні ріжниці. Одначе ці читанки мають інші браки. Найбільшою недостачею книжок є брак ілюстрацій, які так дуже розбуджують уяву дитини і цікавість до книжки.

Другою їх хибою є деякий партикуляризм у мові. Придніпрянські слова й форми, яких у Галичині не вживається, заміняються надто часто галицькими. Нпр. постійно оминають закінчень дієменників на ть: битися зам. биться, молитися зам. молиться. Оминають правильно мягчення закінчень прикметників мягкої відміни або числівників з прикметниковим окінченням: трета свічка зам. третя, народний переказ зам. народній, народна сміховинка зам. народня. Уживається закінчень 3-го відм. однини -ови, -еви зам. ові, -еві: змиеви зам. змиеві. Врешті третьою недостачею є оминання слова „український". „Перша читанка", „Друга читанка" — це наголовки книжок, які вже виказують цю тенденцію.

Цього року вийшла нова читанка А. Крушельницького для I. кляси гімназії або V. кляси вселюдних шкіл „На провесні життя". І знов деякі давні недостачі, а саме брак ілюстрацій. Які трудноші у відповідному заінтересуванні дитини українською книжкою мусить поборювати вчитель, можна собі уявити аж тоді, коли побачимо польські читанки. Дитині просто тяжко з ними розставатися. Там уські ілюстрації, навіть кольорові: песики, котики й ріжні звірята, і жовніри і барвисті одяги; всякі інші речі, що ваблять око. Нпр. якраз у цій самій I. клясі читанка Баліцкого „Край лат дзєцінних", а в українських читанках цього всього дитина не находить і тому менше мусить ними цікавитися.

І в вищих клясах нема відповідних читанок. Згадаю напр. таку аномалію, що в пляні науки в VI-ій клясі на 2-ий піврік є устна словесність, а спитайте українистів, хто її проходить як слід. Звичайно останнього місяця дещо там на неї натикається. Чому? Бо хрестоматія до устної словесности О. Барвінського давно вже вичерпана, а іншої нема. Учитель мусить роздобувати, де лиш може, тексти для себе. Одначе учні їх ніколи не мають. Правда, є деякі тексти в семинарійній читанці, алеж годі учням гімназії для цих кількох текстів купувати книжку, яка властиво в цілости їм до науки мало придається.

В VIII-ій клясі рівнож наклад хрестоматії О. Барвінського вичерпаний і ніде її дістати не можна. Хіба треба обмежитися на семинарійному „Виборі", який з природи речі мусить усе бути під оглядом матеріялу обмежений. Багато-ж

купувати учням твори в окремих виданнях, річ добра, але не все цілість надається до читання, подруге в наших матеріяльних обставинах деколи це річ за коштовна.

Аномалією рівнож є брак доброї шкільної граматики. Найновіше видання (4-те) граматики Стоцького і Ґартнера 1928 р. *задержує ще* (дивне диво!) *старий правопис*. Отже нові читанки мають уже новий правопис, а нова граматика ще старий. Чи не свідоме впроваджування хаосу? Це унікат в історії дидактики. Є, правда, граматика О. Поповича, але вона пристосована до нижчих кляс шкіл вселюдних.

Нічого вже казати про брак методичних підручників, чи вказівок для навчання укр. мови й літератури. Кожний учитель шукає собі сам шляху або живцем наслідує вразки методик... польських. Відчувається рівнож брак дешевих видань українських літературних творів.

Про відповідні підручники нашої історії для кляс вищих не згадую, бо це знову окрема справа.

Так далі не повинно бути. Ми мусимо дати своїм дітям з чого вчитися своєї мови й літератури. Бо коли завважити можна в нашої молоді брак заінтересування рідною мовою, літературою й культурою, то це не виключна вина вчителів україністів чи істориків, а цих труднощів, звязаних із браком відповідних читанок, граматики, історії і методичних вказівок для вчителів.

Тому гарячий поклик до україністів, які мають до цього дані з огляду на своє становище в українській науці та літературі, щоб конче взялися до видання відповідних читанок і граматики для середніх шкіл, розуміється при помочі Головної Управи „Рідної Школи". А інші україністи — повинні про цю справу не забувати і з одного боку наглити появу цих книжок, а з другого помогти авторам на кожний заклик, подаючи їм ради й помічення, чито який матеріял для дітей цікавіщий, як його ділити, передавати, то-що.

В. Ск.

Денний порядок засідання сойму.

Дня 25. жовтня оголошено денний порядок сойм. засідання в дні 31. жовтня: 1) Перше читання бюдж. прелімінаря від 1. квітня 1930. до 31. березня 1931. 2) перше читання проєктів законів, 3) (евент.) внесення в справі зміни реґуляміну соймових нарад. Друга точка обіймає від букви А—О додаткові кредити на ріжні цілі, м. і. додаткові бюдж. кредити, додаткові кредити на підкріплення оборотового фонду підприємства ПКП, також кредити на протиповеневу акцію в станиславівськім воєвідстві, на кошти прийняття фр. парляментаристів, на видатки в звязку з познанською виставою, на будову держ. азотних фабрик у Тарнові, на усунення шкід, заподіяних повенями на дорогах і мостах і служб. подорожі та резерви заосмотрення.

До канцелярії маршала сойму не вплинув іще проєкт бюдж. прелімінаря. Головні зариси прелімінаря на загал уже знані, він не богато ріжниться від минулорічного. Одиноку новість впроваджує проєкт скарб. закона, бо він не передбачує відповідальности міністра скарбу за бюдж. переступлення.

Перед денним порядком четвергового засідання сойму марш. Дашинський повідомить сойм про оречення держ. трибуналу в справі бувш. мін. скарбу Чеховича. У звязи з 1. точкою денного порядку промовлятиме д-р Світальський, а потім в обороні бюдж. прелімінаря мін. скарбу Матушевський. Опісля йтиме ген. дискусія над бюджетом на закінчення якої зголосять внесення заяви недовіря для уряду. Пос. Йос. Пілсудський (ББ) сказав у журн. інтервю, що на випадок ухвалення заяви недовіря уряд уступить, а на його місце прийде інший уряд. Розвязка положення, витвореного ухвалами сойму, є в руках Бельведеру.

Ухвали ради міністрів.

Дня 25. жовтня було під проводом д-ра Світальського засідання ради міністрів. Полагодили ріжні персональні справи та перевели дискусію над урядовими законодатними проєктами. На внесення міністра справедливости рада мін. ухвалила признати додаток до платень для деяких катеґорій суддів, що займають кермуючі становища в судівництві.

Даладіє творить уряд.

Президент Думерґ поручив пос. Даладіє утворити уряд. Даладіє виїхав у Реймс порозумітися з визначними членами своєї партії, які ще беруть участь у конгресі радикалів. Перед виїздом конферував із Бріяном у справі евент. його участи в уряді. Бріян предложення не відкинув. Вигляди на участь соціялістів в уряді щораз менші.

Мекдональд вертає до Англії.

„Таймс" повідомляють із Квібеку, що Мекдональд вертає до Англії 25. жовтня веч.

Замах на поїзд през. Гувера.

В околиці Ню Альбані (стейт Індіяна) перед приїздом поїзду, яким їхав през. Гувер, запримітили на шинах тягарове авто. Авто усунули в пору. Наслідком зударення з автом поїзд міг вискочити з шин. Поліція придержала двох муринів. Вони сказали, що уставили авто на шинах, щоби опісля домагатися від управи залізниці відшкодування.

Димісія кабінету Уджаля.

„Нар. Політика" повідомляє, що кабінет Уджаля постановив податися до димісії вже 26. жовтня. През Масарик прийме димісію кабінету мабуть у понеділок або вівторок. У політ. колах гадають, що дотеперішні міністри вестимуть свої аґенди аж до іменування нового кабінету, якого склад залежатиме від висліду недільних виборів.

Арештування.

У звязку з замахами на Сх. Торги, та з пляновим замахом на ком. Федуніішина, як повідомляє польська преса, арештовано ще дві нові трійки членів УВО. На днях арештувала поліція **Волошаківну Ольгу**, студ. фільософії, яку нібито Попадюк втягнув до помочі арештованому вже в звязи з плянованим замахом на ком. Федунішина, Огродніком. Далі арештували **Мостовича Ром.**, студ. ветеринарійної академії, якому закидають, що в організації кермував техн. справами боєвого реферату. Мостович нібито доставляв теж організації боєву кореспонденцію, укладав розпізнаючі знаки для боєвиків і мав надзір над кольпортажею „Сурми". Арештованому **Юракові Іллі**, зам. в Кутах (пов. Косів) закидають, що брав участь у нападі на почт. філію при вул. Глибокій у Львові в 1928 р., за який вже відсиджують кару Яр. Мирош і тов. Юрак нібито був у тісних взаєминах із Мирошом і переховував його в своїй хаті в Кутах. Юракові закидають теж, що був техн. речником між льв. відділом УВО і Покуттям для корпортажі „Сурми" та відозв і приказів УВО. Рівночасно з Юраком арештували **Короля Івана**, друкарського учня, зам. у Львові при Краківській вул. 17, якому закидають безпосередню участь у нападі на почт. філію при вул. Глибокій. В 1928 р. його увільнили від вини і кари, та теперішне слідство, ведене в звязи з особою Юрака, нібито устійнило, що Король брав таки участь у нападі і його бачили свідки процесу Мироша і тов. на вул. Глибокій перед самим нападом. Слідство устійнило теж, що Король кольпортував „Сурму". Слідство ведуть далі.

Біржа.

Збіжа.

Пшениця дмірська 36·25—37·25, пшениця селянська 32·75—33·75, жито галицьке 22·00—23·00, ячмінь галицький броварняний 00·00—00·00, ячмінь на мливо 19·50—20·50, ячмінь пастівний 20·00—21·00, овес галицький 19·50—20·50, кукурудза румунська 25·75—26·75, бараболя промислова 4·00—4·50, фасоля біла 90·00—105·00, фасоля колірова 55·00—75·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 45·00—50·00, горох пільний 32·00—35·00, бобик 27·50—28·50, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 31·00—33·00, сіно солодке краєве прасоване 7·00—8·00, солома прасована 4·00—5·00, гречка 26·50—27·50, льон 67·00—69·00, лубінь синій 00·00—00·00, ріпак озимий 66·50—67·50, мука пшенична 40 прц. 00·00—00·00, мука пшенична 65 прц. 66·00—67·00, мука житна 70 прц. 40·00—41·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 12·50—13·00, отруби пшеничні 13·75—14·25, крупи гречані 53·00—55·00.

На орґанізаційному фронті.

ЯВОРІВЩИНА.

Дня 20-го жовтня ц. р. посли Лішинський і Кохан відбули районове віче в Грушові. Участь у вічу взяли громади: Будимир, Щеплоти, Клонниці, Дрогомиш — всі яворівського повіту.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Віщентого** Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 8—?

— **ЗАСІДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ відбудеться дня 31. жовтня ц. р. в 10. годині ранку в Варшаві, у соймовій домівці Клюбу. — ПРЕЗИДІЯ.**

— **Концерт співачки О. Бандрівської,** який задля недиспозиції концертантки мусів бути відложений, — відбудеться невідклично **в понеділок** дня 28. ц. м. в салі Лисенка, з незміненою програмою. Закуплені вже на концерт білети будуть важні. Карти вступу ще можна буде набути при касі. Сподіємося, що переложення речинця концерту не вплине на зменшення його фреквенції і що наші мельомани виповнять салю Лисенка по береги.

— **Пожежі.** В селі Полюхові Великім, пов. Перемишляни, вибухла пожежа в будинках Петра Бандрівського та знищила хату, стодолу і хлів, після чого згоріли будинки Ксені Крохмальної, Парані Вербицької, Теодора Кіндрата і Прокопа Нича та Теодори Корчевської. Шкода виносить 26.000 золотих. Пожежу спричинили діти, що гралися сірниками. — В Попівцях, пов. Броди, пожежа спалила будинки Івана Свистуновича, Олекси Мартинюка і Михайла Кімірського. В тім самім повіті, в селі Пеняках, згоріла стодола лісничого Павла Чижевського.

— **З чеського конзуляту** повідомляють нас, що дня 28. жовтня, з причини чеського державного свята, конзулят не буде урядувати.

— **Ватага в Підгаєччині.** „Дзеннік Людови" повідомляє, що в підгаєцькім повіті від двох місяців непокоїла населення якась ватага узброєних людей, що нападала на мешканців присілка Бича Гора, на села Поплави, Хамівку та на Волицю. Учасники нападів говорили по російськи, були одягнені у військові однострої і в козацькі шапки. Ця ватага зрабувала кольоніста Чопора Людвіка, Василя Корпана і Варвару Горик з Волиці та інших богатших селян тої околиці. Довший час поліції не вдавалось зліквідувати тої ватаги, аж дня 14. ц. м. в селі Малзелівці арештовано трьох ватажків тої ватаги, а то: Михайла Гука, Миколу Бойка і Володимира Матейського. Арештовано також Дмитра Чурпіту, Петра Гука, Костя Фірмана і Миколу Дирду за те, що вони нібито допомагали ватазі скриватися та достарчували їй зброї й муніції. Всі арештовані опинились у вязниці в Бережанах.

— **Пірандельльо і податки.** Італійська преса подає часто короткі відомости про життя славного письменника Пірандельльо: між иншим пише, що Пірандельльо є не тільки дбайливий у писанні своїх творів, але й у вирівнуванні своїх податків. Він платить податки далеко точніше, як всі директори банків. Його біографи повинні би написати, що він був великим приятелем урядників податкових урядів. Пірандельльо, купивши собі собаку, сам зголосився до уряду, щоби ту собаку уподаткувати. Ко…

[...]хто не мусів знати про збільшення його живого інвентаря. Коли ж його собака здохла, а уряд домагався далі податку, то Піранделльо розпочав із податковим урядом судовий процес.

— **Смерть румунського письменника.** В Букарешті помер в 67 році життя визначний румунський письменник Олександер Давіль. Популярність здобув собі цей письменник драматичними творами, особливо драмою: „Вляіку Вода". Довший час був директором театру в Букарешті, де розпочав нову добу в розвитку драматичного мистецтва в Румунії. Син Олександра Давіля був до недавна румунським послом у Варшаві.

— **„Форум Муссоліні".** На правім березі Тибру вже від року працює 600 робітників над здвигненням великої будівлі, що буде зватись „Форум Муссоліні". Це буде інститут фізичного виховання, який має бути відкритий цего місяця, в роковини маршу фашистів на Рим. В цій будівлі міститиметься стадіон на 130.000 видців, гімнастичні салі для дівчат, тенісова площа й автомобілевий парк. Все це буде виложене мармуром. „Форум Муссоліні" буде централею всіх італійських спортових організацій.

— **Цікаве самовбивство.** В ческім Берні закінчив своє життя 30-літній купець Бітох і то в оригінальний спосіб: він пішов зі своєю нареченою на прогульку і весело розмовляючи з нею, закурив папіроску, яка була наповнена динамітом. Наступила експльозія, яка розірвала Бітоха на шматки, а його наречену поранила. Слідство виявило, що між ним і його нареченою від довшого часу панували напружені відносини і що наречена хотіла його покинути і це мабуть було причиною трагічного кінця купця Бітоха.

— **Удосконалення телефону.** Льондонська преса повідомляє про нове удосконалення телефону, якого доконав винахідник Блеттнер. Це удосконалення уможливить відбирати телеграфічну розмову без присутности особи, до якої телеграфується. До телеграфічного апарату буде долучений автомат, що підносить сам слухавку, на якій буде прикріплений маленький апарат, що схоплює й утревалює голос телефону так, що неприсутна при телефоні особа зможе пізніше почути телефонічну розмову при помочи фонографу.

— **Новий конкурс краси.** Хоч так ще недавно відбувся конкурс краси, на якому вибрано „Міс Европу" то в Парижі відбудеться з початком 1930 р. новий конкурс, в якому візьмуть участь найкращі жінки всіх народів Европи. Тим разом, такі самі конкурси відбудуться і в усіх інших частинах світа, після чого 5 найкращих жінок зберуться в Ріо де Джанейро, де окреме жюрі вибере з поміж них найкращу жінку світа. Ця щаслива красуня дістане нагороду в сумі 20.000 долярів. Можна сподіватися, що й українське жіноцтво вишле свою найкращу представницю до Парижа, а звідтам може і до Ріо де Джанейро, бо всеж таки 20.000 долярів та слава найкращої жінки світа неодній українці не зашкодилиб.

— **Трагедія в дрогобицькій школі.** Хоч тілесні кари в школах вже давно скасовані, то все-ж деякі вчителі карають дітей побоями і то немилосердно: в 7-клясовій школі в Дрогобичі, учитель Цудзевич так побив на днях учня Михайла Тарковського, що той опинився в лічниці і помер.

— **Слідами Ліндберга.** Як відомо, на днях пустився в надокеанський лет летун Дітмен, щоби з Льондону перелетіти до Америки. Вже другий день нема жадної вістки про його літак „Золота Птаха" і тільки відомо, що він опинився над відкритим морем та пропав покищо без сліду.

— **Населення Великої Британії.** Статистика Великої Британії виявляє, що в Англії, Шкотії та Ірляндії живе 48,574.000 осіб і що за останній рік населення тих країв збільшилося на 0,4%. В 1928 р. в тих краях було 303.228 шлюбів і що тих шлюбів було значно менше як у минулих роках. Що до віку новоженців, то двоє дівчат вийшло заміж в 14. році життя, 55 дівчат в 15. році, 440 в віці 16. літ, а 2.249 у 17. році життя покинуло свій дівоцький стан. Із чоловіків начислено аж 76 осіб, що поженились, маючи 80 літ життя, а один чудак оженився в старости, — в 90 році. Також дві жінки вийшли заміж маючи 70 літ. В році 1928 у Великій Британії вродилось 660.297 дітей.

— **Будівельна катастрофа в Битомі.** Підчас будови купелевого дому в Битомі завалилася бетонова стеля і придавила 18 робітників, з яких згинуло 2 особи, а решта були ранені.

— **Нова залізнича катастрофа.** На лінії Мюнхен-Нірнберг скоїлася залізнича катастрофа, в якій згинуло 9 пасажирів, 13 осіб було смертельно ранених, а 20 потерпіло легші рани. Ранених перевезено в санітарних автомобілях до Берліна. Причиною катастрофи було зле наставлення сигналу.

— **Жінка кандидаткою на ректора університету.** В університеті в Единбурзі відбулися вибори ректора університету. Між трьома кандидатами на ректора поставленими партією лібералів та партією консервативців, видвигнула Лейбур-Парті свою кандидатку на ректора, соціялістку Сідней Веб, яка має дуже багато шансів бути вибраною ректором.

— **Могила Тамер-лана.** В найближчому часі наукова експедиція вибирається оглядати мавзолей Тамер-лана, що перед 500 роками був пострахом цілої Азії. Цей мавзолей є в Самарканді, що була колись столицею держави цього войовника. Мавзолей Тамер-лана, збудований з його наказу найкращими архітектами; має форму льотосової квітки, під якою спочиває тіло вожда. Над входом до підземних льохів мавзолея є напис: „Я лежу тут, кульгавий вояк! Здобув я Бухару, Аганістан, Персію, Арабію, Росію, Китай та Індію. Людство тремтіло перед мною. Убив я більше людей, як є на пустині зерен піску. Нехай за те Бог буде для мене милосерний". Біля могили Тамер-лана спочивають вічним сном його полководці, його вчитель, міністр війни та син Тамер-лана, що був тихий, смирний і невойовничий. Мавзолей побудований з великого злому малахіту, привезеного з Китаю.

— **„Українські переселенці в Новому Світі".** На цю тему виголосить Лев Ясінчук відчит у неділю, 27. жовтня ц. р. в 6. год. вечером у салі „Української Бесіди" в Народньому Домі у Львові при вул. Рутовського 22. — Весь дохід виключно для „Рідної Школи".

— **Друкарська помилка.** У вчорашнім числі „Діла" в новинці п. з. „Смертність міста Львова" замість слів: „1 жид і 54 особи інших релігійних обрядів" повинно бути: „жидів 55 й інших релігійних обрядів 3 особи".

— **Особисті вісти.** Інж. Платон Цісар з Вел. України та студентка фільоз. Карлового університету в Празі Магда Грицівна з Підкарпаття повідомляють про своє вінчання, яке відбулося дня 12. X. 1929. в Берегові на Підкарпаттю.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 26. жовтня, год. 3·30 пополудні „Модні спазми" (представлення для шкільної). Знижені ціни.

Субота, 26. жовтня, год. 7·30 веч. „Дон Пасквале", комічна опера Доніцетія.

Неділя, 27. жовтня, год. 3·30 попол. Барон Кімель.

Неділя, 27. жовтня, год. 7·30 веч. „Це можеш розказувати своїй бабці".

Понеділок 28. X. год. 7·30 „Це можеш розказувати своїй бабці".

Малий Міський Театр:

Субота, 26. жовтня, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Неділя, 27-го, год. 3·30 попол. „Процес Мері Деген".

Неділя, 27. жовтня, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Понеділок, 28., год. 7.30. „Процес Мері Деген".

Кіна.

Аполльо: Місто кохання (Іван Петрович).

Касіно: Його остання маска (Марселя Альбані).

Кольосей: Два світи (Генні Портен).

Лев: Кон і Келлі в гаремі — комедія (Жорж Сідні).

Марусенька: Шпіон на царськім дворі (Ліяна Гейд, Агн. Естергазі).

Оаза: Голубиця (Норма Тальмедж).

Палас: Буря над Азією (реж. Пудовкіна).

Пан: Жінка з більовицького раю (Ольга Чехова).

Пасаж: Чарівник (Рекс Бел). Американська комедія і найновіший тиждень Пате і Гомонта.

Сталевє: Кохання еспанки.

Фатаморгана: Шехерезада (Марселя Альбані, Ів. Петрович).

Химера: Мусиш зі мною оженитися! (Клара Бов).
Утіха: Хатина дядька Томи.

Програма радіо.

Субота 26-го.

Варшава (1411,7). 16·45 Концерт грамофонових плит.
Краків (312,8). 19·10 Трансмісії з Варшави.
Познань (334,8). 19·25 Музична інтерлюдія.
Катовиці (408,7). 17·45 Програма для дітей.
Вильно (385) 17·20 Веселий фейлетон.
Гельсінгфорс (221,4) 17·20 Балалайкова орхестра.
Бреслав (253) 19·05 Весела година.
Ляйпціґ (259) 16·30 Французькі опери.
Братислава (279) 20·30 Танкова музика.
Талін (296) 19·00 Концерт.
Брно (341,7) 16·30 Російські композиції.
Льондон (356,3). 17·75 Органова музика.
Штутгарт (360) 21·45 Веселий вечір.
Гамбург (372). 17·30 Пісні у виконанні Ольги Тофльової.
Франкфурт (390). 21·45 Веселий вечір.
Берн (403). 18·45 Легкий концерт.
Берлін (418). 19·00 Твори Баха.
Стокгольм (436) 20·00 Військова музика.
Лянгенберг (473) 22·30 Лекція танців.
Прага (487). 20·30 Мандоліни і гітари.
Брюссель (509) 19·30 Ґрамофонові плити.
Відень (516,3). 17·25 Камеральна музика.
Мюнхен (533). 20·00 Веселий вечір.
Будапешт (550). 20·00 Концерт Ліста.
Ковно (1935) 19·30 Концерт.
Ленінград (1000). 12·00 Робітничий концерт.
Харків (1304). 19·30 Народня музика.
Париж (1725) 21·30 Симфоновий концерт.

Неділя 27-го.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження в Познаня.
Краків (312,8). 20·30 Концерт творів Шумана.
Познань (334,8) 17·45 Авдиція для дітей.
Катовиці (408,7). 16·00 Популярний концерт.
Вильно (385) 19·30 „Кармен" Бізета.
Гельсінгфорс (221,4) 20·00 Італійська та французька музика.
Бреслав (253) 16·45 Закордонні народні пісні.
Ляйпціґ (259). 9·00 Ранішнє богослуження.
Братислава (279) 16·00 Орхестровий концерт.
Талін (296) 18·40 Вечірний концерт.
Брно (341,7) 18·05 Фортепянові твори Шумана.
Льондон (356,3) 18·45 Церковна кантата.
Штутгарт (360) 19·00 Фортепян і скрипка.
Гамбург (372) 18·15 Оперецкові арії.
Франкфурт (390) 14·30 Продукції хору.
Берн (403) 19·29 Пісні та рецитації.
Берлін (418) 15·15 Концерт солістів.
Стокгольм (436) 21·40 Три пісні Рабіндраната Тагора і саксофоновий концерт
Лянгенберг (473) 20·00 Народній концерт.
Прага (487) 11·00 Популярна музика.
Брюссель (509) 21·15 Концерт радіорхестри.
Відень (516,3). 16·40 Концерт жіночої орхестри.
Рига (525). 17·0 Релігійна музика.
Мюнхен (533) 18·45 Концерт солістів.
Москва (825) 18·30 Трансмісія опери.
Ковно (1935) 20·35 Концерт.
Ленінград (1000) 17·00 Концерт молодих музиків і співаків.
Харків (1304) 20·00 Веселий вечір.
Париж (1725). 21·15 Радіоконцерт.

Присилайте передплату!

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Парохіяльна Канцелярія при Церкві Успенія Пр. Діви Марії (Волоській), отворена щоденно крім неділь і свят від 8½ до 9½ рано і від 5—6 по полудни. 752 3—3

З Українського Філятелістичного Т-ва. Продовження Загальних Зборів Українського Філятелістичного Товариства у Львові відбудеться дня 9. листопада п. р. в год. 6-тій попол. в домівці „Сільського Господаря" при вул. Зіморовича ч. 20. Порядок дня: 1) Вибір нового Виділу. 2) Внески й запити. — **Виділ.**

Вп. п. Ст. Зілинський власник ресторану і каварні „Народньої Гостинниці" зложив на Українську Захоронку у Львові 25 зол. — За цей даток і за відступлення своїх льокалів на „Чайний Вечір" Виділ складає щиру подяку. 779 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Філія Т-ва „Союз Українок у Зборові" запрошує на

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

які відбудуться дня 10-го листопада в год. 3-тій попол. в салі „Рідної Школи" в Зборові, де якнайчисленніше явиться наше українське жіноцтво.

Денний порядок:
1) Звіт з діяльности Виділу і уділення абсолюторії.
2) Вибір Виділу.
3) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
4) Внесення і запити. 785 1—1

Зборів, 23. жовтня 1929.
Анна Тимкевичева. Емілія Козицька.

Подяка.

Жорстока смерть скосила підступно життя нашого доброго мужа, Батька і Дідуня у найбільшому розгарі творчої праці — завдаючи нам невиносно важкий удар. В сім лютім горю знайшли ми дуже велику піддержку в крузі свояків, друзів і знакомих і тому ідучи за голосом сердець, складаємо ось тут щиру дяку всім, що виявами співчуття зменшили нам в значній мірі наш біль.

В першу чергу щиро дякуємо Вп. Панству Яновичам, Медвідям, Погорілим, Вп. П. Д-рові Сарисові, п. сенат. Кузьминові та п. Зваричові за те, що у хвилі нашого нещастя негайно поспішили до нас із словами потіхи та приготовили Дорогого Покійника в останню дорогу. За участь в похоронах дякуємо сердечно Всч. оо. деканам Яновичові та Молчкові і оо. парохам Кулицькому та Федасюкові, з окрема ж о. дек. Яновичові за зворушливі слова прощання в церкві, а о. пароховi Кулицькому, п. сенаторові Кузьминові і Зваричові за прощальні слова над могилою. Дякуємо щиро Хв. Виділові читальні „Просвіти", Дирекціям Кооператив „Самопоміч" і „Позичкова Каса" в Озірній, місцевому Пластовому Куріневі і 32. Пл. Куріневі ім. Ол. Пчілки в Тернополі та всім громадянам м. Озірної за звеличання сумного похоронного обряду, участь з вінками, хором та орхестрою.

Щире спасибі складаємо Вп. П. Вітошинським, Ратичам, Дяковим, Троякам Чорніям, Танчаківським, Ковальським, Конрадам, Галущинським, Соневицьким, цілій сімї Гірняків, Федишинам, Кольбергерам, Вп. П. Гусаківській, Диковій, Білинській, о. совіт. Цегельському, Вп. аптикареві Міняові, Хв. Учит. Зборові держ. української гімназії в Тернополі та Вп. сенат. Мих. Галущинському за висловн співчуття.

Озірна, в жовтні 1929 р.
Юлія Стебницька, дружина; Марія Гірнякова і Стефанія Безкоровайна, дочки; д-р Никифор Гірняк і Василь Безкоровайний, зяті; Богдан, Люба, Ніля, Олесь і Любомир, внуки і внучки.
776 1-1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.